

z p r a v o d a j

XXIV. ročník

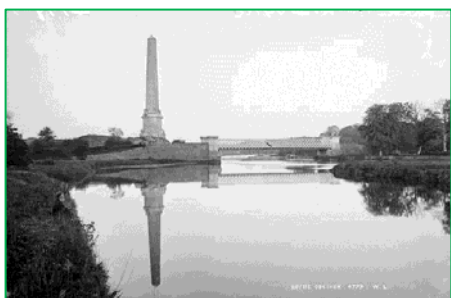
5

2013

- 2 Editorial
Drogheda a neexistující obelisk; ekonom Amartya Sen; co to je Ordnungsmittel?
- 3 Z glosáře Cedefopu 18
Další část překladu termínů z glosáře.
- 5 Kvalita je základním předpokladem vytvoření důvěry v kvalifikace
Překlad stručné zprávy Cedefopu.
- 8 Systematická tvorba profesních skupin
Zařazování nových profesí v Německu a seskupování příbuzných profesí.
- 11 Profesní příprava ve Švýcarsku
Vývoj v posledním desetiletí byl celkem úspěšný, také díky „profesní maturitě“.
- 13 Přistěhovalci v německém hospodářství
Analýza přistěhovaleckého systému z hlediska potřeby odborných pracovních sil.
- 14 Co nového v časopisech
Formation Emploi, 2012, No. 41; Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2013, Nr. 2.
- 15 Nové knihy v knihovně
Strategie firemní komunikace; Finanční gramotnost; Korupce v ČR; Výroční zpráva NÚV 2012; Znalost jako klíčová kategorie učitelského vzdělávání; Sto důležitých věcí, které nevíte...
- 15 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Ikaros; Drogheda; Ústav pro výzkum středního stavu; Unie inovací; Místopisný průvodce po ČR; počasí doma a ve světě.

Příloha II: Finské vzdělávání v kostce

Editorial

Díváte se na historickou fotografii obelisku (je uložena v Irské národní knihovně) ve městě Drogheda (38 600 obyvatel), které je s velkým odstupem druhé největší město po Dublinu. Město bylo založeno v roce 1194 a 700 let poté o něm Ottův slovník naučný (1894) píše: „Drogheda, město na hranicích hrabství louthského a meathského ... na příkrém levém břehu řeky Boyne, 5 km před jejím ústím do zátoky Droghedské v Irském moři, na železniční trati dundalk-dublinké, sídlo katolického arcibiskupa, má 4 kostely, 3 kaple, 7 klášterů, soud, nemocnici, chudobinec, divadlo, věznici, kasárny vojenské, tržnici na obilí a na plátno, vysoký železniční most, veliký vodovod, přivádějící denně 4 miliony litrů pitné vody, výrobu plátva, bavlněných látek, tabáku mýdla, svíček, strojů, piva, obchod s obilím, moukou, dobyt看 a s usněmi a 12.297 obyvatel (1881). Drogheda jest z nejstarších měst irských, již z dob sv. Patricka, který tu klášter založil; r. 1649 bylo od Cromwella dobyto a obyvatelstvo skoro všechno pobito. R. 1690 zvítězil tu Vilém III. nad Jakubem II., a paměť toho hlásá obelisk nad řekou postavený.“ Obelisk postavený v roce 1739 byl zničen v průběhu války o nezávislost v roce 1923.

V rubrice *Co nového v časopisech* se opět objevuje jméno ekonomy Amartya Sena, nositele Nobelovy ceny za ekonomii. Článek z francouzského časopisu *Formation Emploi* rozebírá jeho teorii schopností aplikovanou na vzdělávání. Senovi odpůrci tvrdí, že není ekonom, ale spíše sociolog, a Nobelovu cenu neměl vůbec dostat. Senovy zkušenosti z dětství (bladomor v Indii) mu pomohly k lepšímu chápání příčin chudoby a situace chudých lidí, než je tomu u některých z těch, kteří ho ostře kritizují, a přitom jsou schopni vypustit do světa obdobu okřídleného výroku Marie Antoinetty: „Když nemají chleba, ať jedí koláče!“ Podrobnosti o životě a díle A. Sena a diskusi jeho příznivců a odpůrců najdete na Internetu i v češtině. Ve stejné rubrice vás možná překvapí, že rámce kvalifikací nejsou výmyslem zemí EU – mají je například i v Bahrajnu, Thajsku, Tobagu a na Trinidadu.

Jazykový koutek tentokrát najdete na straně 6, kde je uvedena definice termínu kvalifikace v 7 jazycích. Definice pochází ze stručné zprávy Cedefopu, která je na webu Cedefopu dostupná v 8 jazykových verzích (řečtinu jsme vynechali). Je zajímavé, že ve všech verzích, kromě francouzské, je použita obdoba slova kvalifikace, i když francouzský termín certification neboli osvědčení by nám ještě před několika málo lety připadal výstižnější.

Rozsáhlý článek seznamuje s německým rozhodnutím zařazovat jednotlivé učební obory (profese) do tzv. profesních skupin a s výhodami i problémy, které to přináší. Do jazykového koutku by patřil termín *Ordnungsmittel*, který byl možná vytvořen pro tento účel, protože se ve slovnících nevyskytuje. Přeložili jsme ho pracovním termínem pořadač, i když víme, že toto slovo označuje určitou kancelářskou potřebu. Náměty na lepší překlad uvítáme.

Příloha *Zpravodaje* se věnuje školství ve Finsku. Čerpá převážně z brožurky, kterou vydalo finské Ministerstvo školství a kultury v angličtině. Školský systém ve Finsku charakterizuje určitá lehkost a volnost. Příznačný byl komentář Finů k výbornému umístění v mezinárodním šetření PISA, v tom smyslu, že je výsledky překvapily, protože ve Finsku se děti moc netestují, tak ani nevěděli, jak jsou dobří... Na druhé straně jsou však ve finském školství pravidla, která se dodržují, protože jich není mnoho a mají smysl.

AK

Z glosáře Cedefopu 18

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku podle angličtiny a doplněných českým překladem. Všechna pokračování nakonec spojíme do jednoho elektronického souboru. Předtím uvítáme vaše připomínky k českému překladu.

48

European network for quality assurance in vocational education and training (ENQA-VET)

Network of representatives of 23 EU Member States, candidate and EFTA-EEA countries, including social partners, established by the European Commission in October 2005 to develop, disseminate and promote best European practice and governance in quality assurance of VET at system and provider levels by:

- building a shared understanding of quality assurance among member countries, social partners, regulatory/national authorities and providers;
- fostering cooperation between relevant stakeholders at different levels;
- establishing common guidelines and criteria for QA on which common trust can be solidly built;
- involving relevant stakeholders in developing and promoting common instruments and indicators;
- working with general and higher education authorities to develop education and training systems further within Europe.

Comment: this network worked from 2005 to 2009. It was replaced by the EQAVET network (European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training).

Source: Cedefop.

Europäisches Netzwerk für die Qualitätssicherung in der Berufsbildung (ENQA-VET)

Netzwerk aus Vertretern von 23 EU-Mitgliedstaaten, Kandidatenländern und EFTA/EWR-Ländern aus dem Bereich der beruflichen Bildung (unter ihnen auch die Sozialpartner), das im Oktober 2005 durch die Europäische Kommission errichtet wurde. Aufgabe von ENQA-VET war die Entwicklung, Verbreitung und Bewerbung von bewährten Verfahrensweisen und Steuerungsmodellen auf dem Gebiet der Qualitätssicherung in der Berufsbildung in Europa auf System- und Anbieterebene durch

- Aufbau eines gemeinsamen Verständnisses der Qualitätssicherung zwischen den Mitgliedsländern, Sozialpartnern, Regulierungs-/staatlichen Behörden und Anbietern;
- Förderung der Zusammenarbeit zwischen den relevanten Akteuren auf verschiedenen Ebenen;

▪ Einführung gemeinsamer Leitlinien und Kriterien für die Qualitätssicherung als ein solides Fundament für gegenseitiges Vertrauen;

▪ Beteiligung der relevanten Akteure an der Entwicklung und Förderung gemeinsamer Instrumente und Indikatoren;

▪ Zusammenarbeit mit den für die allgemeine Bildung und die Hochschulbildung zuständigen Behörden zwecks Weiterentwicklung der Systeme der allgemeinen und beruflichen Bildung in Europa.

Anmerkung: das Netzwerk war von 2005 bis 2009 in Betrieb. Es wurde durch das EQAVET-Netzwerk (Europäischen Bezugsrahmen für die Qualitätssicherung) ersetzt.

Quelle: Cedefop.

Réseau européen pour l'assurance de la qualité dans l'enseignement et la formation professionnels (ENQA-VET)

Réseau composé de représentants de 23 États membres, de pays candidats et de pays de l'AELE-EEE, ainsi que des partenaires sociaux, établi par la Commission européenne en octobre 2005 en vue de développer, transmettre et promouvoir de meilleures pratiques européennes en matière d'assurance de la qualité dans le domaine de l'enseignement et de la formation professionnels (EFP) au niveau des systèmes et des prestataires. Objectifs du réseau:

- élaborer une compréhension commune de l'assurance qualité parmi les pays membres, les partenaires sociaux, les autorités de régulation et nationales, et les prestataires;
- renforcer la coopération des acteurs à différents niveaux;
- établir des lignes directrices et des critères communs en matière de CQ, afin d'établir une base solide de confiance mutuelle;
- associer les partenaires concernés au développement et à la promotion d'instruments et d'indicateurs communs;
- travailler avec les instances de l'enseignement général et supérieur au développement des systèmes d'enseignement et de formation en Europe.

Note: ce réseau a fonctionné de 2005 à 2009. Il a été remplacé par le réseau CERAQ (cadre européen de référence pour l'assurance de la qualité dans l'enseignement et la formation professionnels).

Source: Cedefop.

Evropská síť zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě (ENQA-VET)

Síť zástupců 23 členských států EU, kandidátských zemí a zemí ESVO-EHP, včetně sociálních partnerů, ustavená Evropskou komisí v říjnu 2005 za účelem vytváření, šíření a podporování dobré evropské praxe a řízení při zajišťování kvality OVP na úrovni systému a poskytovatelů:

- budováním sdíleného porozumění pro zajišťování kvality mezi členskými zeměmi, sociálními partnery, řídicími/národními úřady a poskytovateli;
- podněcováním spolupráce mezi příslušnými zainteresovanými stranami na různých úrovních;
- stanovením společných linií a kritérií pro zajišťování kvality, na nichž lze pevně budovat vzájemnou důvěru;
- zapojováním relevantních zainteresovaných stran do vytváření a podporování společných nástrojů a indikátorů;
- spoluprací s úřady pro všeobecné a vysokoškolské vzdělávání na dalším rozvíjení systémů vzdělávání a profesní přípravy v Evropě.

Poznámka: Síť pracovala v letech 2005–2009. Byla nahrazena sítí EQAVET (Evropský referenční rámec zajišťování kvality pro odborné vzdělávání a přípravu).

49

European qualification framework for lifelong learning (EQF)

Reference tool for describing and comparing qualification levels in qualifications systems developed at national, international or sectoral levels.

Comment: the EQF's main components are a set of eight reference levels described in terms of learning outcomes (combination of knowledge, skills and/or competences) and mechanisms and principles for voluntary cooperation. The eight levels cover the entire span of qualifications from those recognising basic knowledge, skills and competences to those awarded at the highest level of academic and professional and vocational education and training. EQF is a translation device for qualification systems.

Source: Cedefop, 2008c, based on European Commission, 2006a.

or

Reference tool to compare the qualification levels of different qualifications systems and promote both lifelong learning and equal opportunities in a knowledge-based society, as well as further integration of the European labour market, while respecting the rich diversity of national education systems.

Source: European Commission, 2008b.

Europäischer Qualifikationsrahmen für lebenslanges Lernen (EQR)

Referenzinstrument für die Beschreibung und den Vergleich von Qualifikationsniveaus in Qualifikationssystemen, die auf nationaler, internationaler oder sektoraler Ebene entwickelt wurden.

Anmerkung: den Kern des EQR bilden acht Referenzniveaus, die im Sinne von Lernergebnissen (Kombination aus Kenntnissen, Fähigkeiten und/oder Kompetenzen) beschrieben werden, sowie Mechanismen und Grundsätze für die freiwillige Zusammenarbeit. Diese acht Niveaus decken sämtliche Qualifikationen ab – angefangen bei grundlegenden Kenntnissen, Fähigkeiten und Kompetenzen bis hin zu den Qualifikationen, auf der höchsten Stufe akademischer und beruflicher Aus- und Weiterbildung. Der EQR dient als *Übersetzungshilfe* zwischen den verschiedenen Qualifikationssystemen.

Quelle: Cedefop, 2008c, leicht verändert übernommen aus Europäische Kommission, 2006a.

oder

Referenzinstrument, um die Qualifikationsniveaus verschiedener Qualifikationssysteme zu vergleichen und sowohl das lebenslange Lernen und die Chancengleichheit in der wissensbasierten Gesellschaft als auch die weitere Integration des europäischen Arbeitsmarkts zu fördern, wobei die Vielfalt der nationalen Bildungssysteme zu respektieren ist.

Quelle: Europäische Kommission, 2008b.

Cadre européen des certifications pour l'apprentissage tout au long de la vie (CEC)

Outil de référence pour la description et la comparaison des niveaux de certification dans les systèmes de qualification élaborés à l'échelon national, international ou sectoriel.

Note: les principaux éléments du CEC sont un ensemble de huit niveaux de référence énoncés sous la forme de résultats/d'acquis d'apprentissage (savoirs, aptitudes et/ou compétences), de mécanismes et de principes de coopération volontaire. Ces huit niveaux couvrent l'ensemble des certifications, de celles qui valident les savoirs, aptitudes et compétences de base jusqu'au niveau le plus élevé de l'enseignement universitaire et de la formation professionnelle. Le CEC est un instrument de traduction pour les systèmes de certification.

Source: Cedefop, 2008c; adapté de European Commission, 2006a.

ou

Outil de référence pour comparer les niveaux des certifications relevant de systèmes de certification différents et pour promouvoir à la fois l'éducation et la formation tout

au long de la vie et l'égalité des chances dans la société de la connaissance, ainsi que la poursuite de l'intégration du marché européen du travail, dans le respect de la riche diversité des systèmes éducatifs nationaux.

Source: European Commission, 2008b.

Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní vzdělávání (EQF)

Referenční nástroj pro popisování a srovnávání úrovní kvalifikace v systémech kvalifikací vytvářených na národní, mezinárodní a odvětvové úrovni.

Poznámka: Hlavními prvky EQF jsou: soubor osmi referenčních úrovní popsáných podle výsledků vzdělávání (kombinace znalostí, dovedností a/nebo kompetencí) a mechanismy a principy dobrovolné spolupráce. Osm úrovní pokrývá veškerý rozsah kvalifikací od těch,

kteří uznávají základní znalosti, dovednosti a kompetence, až po ty, které jsou udělovány na nejvyšších úrovních všeobecného, odborného a profesního vzdělávání a přípravy. EQF je *překladačská pomůcka* pro systémy kvalifikací.

nebo

Referenční nástroj pro srovnávání úrovně kvalifikací v různých systémech kvalifikací a pro podporu jak celoživotního vzdělávání a rovných příležitostí ve znalostní společnosti, tak další integrace evropského trhu práce, při respektování velké rozmanitosti národních systémů vzdělávání.

AK

Pramen: Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire.

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Kvalita je základním předpokladem vytvoření důvěry v kvalifikace

Kvalifikace nemůže mít hodnotu, pokud nevzbuzuje důvěru. To, zda certifikát nebo diplom může být uplatněn v zaměstnání nebo při postupu do dalšího vzdělávání, závisí převážně na výsledcích vzdělávání osvojených absolventem, který úspěšně složil požadované zkoušky.

Systematická opatření pro zajišťování kvality podporují důvěru. Vzdělávací instituce, které postrádají opatření pro zajišťování kvality, riskují, že kvalifikace, které poskytují, budou považovány za *falešné*.

Důvěra je podstatná i pro pokračující zavádění rámců kvalifikací v Evropě¹. Úkolem rámců kvalifikací je usnadnit lidem využívání kvalifikací v jiné vzdělávací instituci a v jiné zemi. To vyžaduje, aby kvalifikace byly popisovány jako výsledky vzdělávání.

Systematické zajišťování kvality umožňuje posoudit, zda dokument předkládaný uchazečem má skutečnou hodnotu.

Priority systémů zajišťování kvality

Panuje shoda o potřebě synergie mezi kvalifikacemi, rámci kvalifikací a zajišťováním kvality. Jak to však udělat? Systémy zajišťování kvality se tradičně zaměřují na poskytování vzdělávání, např. na kvalitu vyučování a učení. Posun k výsledkům vzdělávání spolu s rychlým zaváděním obsáhlých rámců kvalifikací² v evropských systémech vzdělávání a profesní přípravy znamená, že systémy zajišťování kvality musí také posunout své zaměření. To je zřejmé, podíváme-li se na to, jak doporučení EQF definuje kvalifikaci.

Spojení mezi evropskými rámci kvalifikací a zajišťováním kvality

Doporučení k Evropskému rámci kvalifikací (EQF) z roku 2008 v příloze III stanovuje principy zajišťování kvality, které musí zavádění rámce podporovat. To bylo vzato v úvahu v 10 kritériích usměrňujících přiřazování národních rámců kvalifikací k EQF³. Kritéria 5 a 6 výslovně mluví o potřebě dokumentovat existující opatření zajišťování kvality, zdůrazňují jejich význam pro garantování důvěry při srovnávání národních rámců kvalifikací. Evropský referenční rámec zajišťování kvality pro odborné vzdělávání a přípravu (EQAVET) z roku 2009 dále konstatuje, že rámec by měl „podporovat zavádění EQF, zejména kvalitu certifikace výsledků vzdělávání“.

Definice kvalifikace upozorňuje na ty prvky certifikace, které jsou rozhodující pro vytvoření důvěry:

- výsledky vzdělávání;
- hodnocení a validace;
- standardy;
- kompetentní orgán.

Zaměření na výsledky – a úsilí o zajišťování kvality – neznamená, že kvalitě vstupů do vzdělávání je věnována menší pozornost. Spíše to svědčí o tom, že existující

opatření zajišťování kvality podceňují význam certifikace. Avšak kvalita všech faktorů – vstupů, procesů a výsledků – je stejně důležitá.

Definice kvalifikace

(Pro možnost srovnávání uvádíme i definice z dalších jazykových verzí)

Kvalifikace je „formální výsledek hodnotícího a validačního procesu, kterým kompetentní orgán stanoví, že výsledky vzdělávání jednotlivce odpovídají danému standardu“.

EN A qualification is 'a formal outcome of an assessment and validation process which is obtained when a competent body determines that an individual has achieved learning outcomes to given standards'.

DE Eine Qualifikation ist „das formale Ergebnis eines Beurteilungs- und Validierungsprozesses, bei dem eine dafür zuständige Stelle festgestellt hat, dass die Lernergebnisse einer Person vorgegebenen Standards entsprechen“.

FR Une certification est «le résultat formel d'un processus d'évaluation et de validation obtenu lorsqu'une autorité compétente établit qu'un individu possède au terme d'un processus d'éducation et de formation les acquis correspondant à une norme donnée».

ES Una cualificación es el «resultado formal de un proceso de evaluación y validación que se obtiene cuando un organismo competente establece que el aprendizaje de un individuo ha superado un nivel determinado».

IT Una qualifica è il “risultato formale di un processo di valutazione e convalida acquisito quando l'autorità competente stabilisce che i risultati di apprendimento conseguiti corrispondono a standard definiti”.

PL Kwalifikacja to „formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami”.

PT Uma qualificação é «o resultado formal de um processo de avaliação e validação, obtido quando um órgão competente decide que uma pessoa alcançou resultados de aprendizagem de acordo com determinadas exigências».

Zajišťování kvality výsledků vzdělávání

Využívání výsledků vzdělávání – co *žák* nebo obecněji *učící se* umí, čemu rozumí a co je schopen na konci vzdělávacího procesu dělat – utváří evropskou politiku a praxi ve vzdělávání a profesní přípravě. Očekává se, že výsledky vzdělávání učiní kvalifikace srozumitelnější, poskytovatele kvalifikací přimějí k převzetí větší zodpovědnosti za tyto výsledky a podpoří aktivní vzdělávání. To záleží na tom, jak jsou výsledky vzdělávání definová-

ny a aplikovány. Neexistuje „univerzální“ řešení. Výsledky vzdělávání musí být pečlivě definovány a popsány, mají-li sloužit svému účelu.

Opatření pro zajišťování kvality musí kriticky monitorovat a systematicky zlepšovat způsob, jakým jsou výsledky vzdělávání používány.

Musí se zaměřovat na vhodnou míru podrobností, na rovnováhu mezi obecnými a specifickými kompetencemi a na míru, do níž deskriptory rámců kvalifikací mohou či nemohou být hodnoceny. Je také nezbytné kriticky hodnotit, jak deskriptory výsledků vzdělávání ovlivňují vyučování a profesní přípravu a zkoumat jejich vliv na samotný vzdělávací proces.

Kvalita výsledků vzdělávání se zajišťuje systematicky na několika úrovních: zpracovávání deskriptorů rámců kvalifikací; stanovování kvalifikačních standardů; psaní kurikul; dohodování hodnotících standardů.

Zajišťování kvality hodnocení a validace

Kvalifikační systém nyní umožňuje získávat kvalifikace různými vzdělávacími cestami, a proto hodnocení výsledků vzdělávání nabývá na významu. Kvalita těchto alternativních cest, např. učení se prací, může být zajištěna jen vytvořením spolehlivých způsobů rozhodování o tom, zda požadované/očekávané výsledky vzdělávání byly dosaženy nebo ne.

Například kredibilita validačních systémů pro neformální vzdělávání závisí na tom, jak spolehlivě mohou být výsledky vzdělávání ohodnoceny. Evropská rada se na tyto problémy zaměřila ve svém doporučení o uznávání neformálního a informálního učení⁴ přijatém v prosinci 2012. Vyzývá členské státy k tomu, aby ustavily opatření pro validaci výsledků neformálního a informálního vzdělávání a spojily je s národními rámci kvalifikací a s opatřeními pro zajišťování kvality. Opatření k zajišťování kvality při validaci zavedená v Evropě (např. ve Francii, v Portugalsku a Finsku) dosvědčují zvláštní pozornost věnovanou hodnocení a spolehlivosti standardů založených na výsledcích vzdělávání.

Udělování kvalifikací: co to je „kompetentní orgán“?

Tradičně udělovaly kvalifikace vzdělávací instituce, např. univerzity, nebo veřejné úřady, např. ministerstva školství. Nyní však udělují své vlastní kvalifikace i soukromé společnosti (zvláště nadnárodní), odvětvové orgány a mezinárodní organizace. Opatření pro zajišťování kvality proto musí platit i mimo veřejný sektor tak, abychom se vyvarovali rizika falešných kvalifikací, které by ohrožovaly věrohodnost systému⁵.

Některé členské státy už na tom pracují. Nizozemsko a Švédsko stanovily kritéria kvality a postupy umožňující zahrnout kvalifikace udělené mimo oblast formálního vzdělávání a přípravy do národního rámce

kvalifikací (NRK). Chce-li soukromá společnost v Nizozemsku zahrnout svou kvalifikaci do NRK, musí ji mít nejprve akreditovanou po dobu pěti let, označit úroveň rámce kvalifikací, kterou pro ni považuje za nejvhodnější, definovat výsledky vzdělávání v souladu s hlavními prvky úrovně deskriptorů nizozemského NRK, specifikovat pracovní úvazek, definovat použité metody hodnocení a poskytnout spojení s příslušnými profesními profily.

Očekává se rostoucí trend regulování a akceptování těchto kvalifikací. Přibližně polovina zemí, které v současnosti zavádějí národní rámce kvalifikací, naznačuje⁶, že je v budoucnu hodlá otevřít i soukromým a neformálním orgánům.

Kvalita výsledků odpovídající „daným standardům“

Opatření pro zajišťování kvality musí věnovat zvláštní pozornost (re)definování a obnovování vzdělávacích a profesních standardů. Správné stanovení standardů závisí na spolupráci mezi trhem práce a vzděláváním a profesní přípravou (např. v Rakousku, Německu, Finsku a ve Švédsku). To je důležité pro zvýšení relevance a důvěryhodnosti těchto kvalifikací.

Politické akce: různé možnosti, společný cíl

Rychlý rozvoj rámců založených na výsledcích vzdělávání ukazuje, v čem spočívají evropské priority: učinit kvalifikace snadno srozumitelné (*transparentní*) a srovnatelné mezi jednotlivými zeměmi a zvýšit možnosti přechodu mezi vzdělávacími institucemi a různými vzdělávacími cestami (*prostupnost*).

Má-li se toho dosáhnout, musí rámce kvalifikací a mechanismy zajišťování kvality systematicky spolupracovat tak, aby zaručovaly důvěru v kvalifikace. Tato interakce se musí zaměřovat na certifikaci a usilovat o zajišťování kvality výsledků vzdělávání, hodnocení, hodnotících/kompetentních úřadů a standardů.

Široké spektrum zainteresovaných stran v oblasti vzdělávání a profesní přípravy (ve všeobecně vzdělávacím, odborném a vysokém školství) a poskytovatelů kvalifikací (ve veřejné i soukromé sféře) musí spolupracovat. Irské rozhodnutí ustavit jediný orgán pro kvalifikace a zajišťování kvality⁷ ukazuje, že zajišťování kvality by se nemělo pouze vztahovat na všechny úrovně a druhy kvalifikací, ale také zajišťovat, aby certifikační proces efektivně vzbuzoval věrohodnost a důvěru.

Vývoj v evropském mechanismu řízení v oblasti vzdělávání a profesní přípravy by měl posílit spojení mezi zajišťováním kvality a rámci kvalifikací přizpůsobením obecných principů kvality doporučení EQF. Dialog se všemi zapojenými aktéry by mohl zlepšit zajišťování kvality zvažováním čtyř dimenzí načrtnu-

tých výše – to znamená: kvality výsledků vzdělávání, hodnocení a validace, standardů a kompetence certifikačních institucí.

Přeložila Anna Konopásková

¹ *Koncepční podkladový materiál pro EQF (Cedefop 2005) tvrdí, že evropský „meta-rámec“ by měl podporovat „zóny vzájemné důvěry“ týkající se společných evropských referenčních úrovní definovaných pomocí výsledků vzdělávání.*

² *Během pěti let po přijetí EQF si vytvořilo komplexní národní rámce kvalifikací 29 členských států EU, kandidátských zemí a zemí EHP.*

³ *Viz kritéria 5 a 6 v 'Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF'*

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/eqf/criteria_en.pdf

5. *Národní systémy zajišťování kvality pro vzdělávání a profesní přípravu se odkazují na národní rámce nebo systémy kvalifikací a jsou konzistentní s relevantními evropskými principy a směrnicemi.*

6. *Proces odkazování by měl zahrnovat stanovenou dohodu příslušných orgánů pro zajišťování kvality.*

⁴ *Doporučení z prosince 2012 v českém úředním překladu*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:CS:PDF>

⁵ *CEDEFOP. International qualifications. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2012. 89 s. ISBN 978-92-896-1117-6 Sg. 6352*

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/20265.aspx>

⁶ *Šetření Cedefop/DG EAC (Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu) doplňující aktivity peer-learningu na 'Opening up national qualification frameworks' (Otvírání národních rámců kvalifikací) Švédsko, 28. 2. 2013.*

⁷ *Tento nový orgán vznikne spojením Rady pro certifikaci dalšího vzdělávání a přípravy (Further Education and Training Awards Council – FETAC), Rady pro osvědčení o vysokoškolském vzdělávání a přípravě (Higher Education and Training Awards Council – HETAC), Irského národního úřadu pro kvalifikace (National Qualifications Authority of Ireland – NQAI) a Výboru pro kvalitu irských univerzit (Irish Universities Quality Board – IUQB).*

Pramen: Quality: a requirement for generating trust in qualifications. Briefing Note, March 2013. ISSN 1831-2411

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/21183.aspx>

Uvedeným tématem se zabýval i tento článek Zpravodaje:

Rámce kvalifikací v Evropě 3/2012, s. 4-7.

Systematická tvorba profesních skupin

Inovační kruh odborné vzdělávání (*Innovationskreis berufliche Bildung – IKBB*) při Spolkovém ministerstvu školství a výzkumu (BMBF) v roce 2007 rozhodl, že hospodářská sféra a odbory by měly před každým novým zařazením jednotlivé profese zkoumat možnosti jejího sloučení s ostatními profesemi do profesních skupin tak, aby se v příštích pěti letech dosáhlo výrazného nárůstu profesních skupin. Podle názoru BMBF mají zřejmě někteří aktéři stále ještě výhrady proti vytváření formálních profesních skupin, tzn. stanovených v *pořadačích*¹ (*Ordnungsmittel*), a proto se má na tomto poli dále systematicky pracovat, přihlížet k doporučením IKBB a ukazovat přednosti řazení podnikům, učňům a školám. Tvorba formálních profesních skupin má však i svá úskalí.

Výchozí situace

V roce 2009 dohodlo BMBF a Spolkové ministerstvo hospodářství a technologie (*Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie – BMWi*) kritéria, která mají platit pro tvorbu profesních skupin. Podle těchto kritérií tvoří několik učebních oborů profesní skupinu v případě, že:

- obsahy profesní přípravy jsou po odborné stránce identické nebo odpovídající a jsou pro všechny profese, kterých se to týká, podstatné a charakteristické;
- společné části zabírají nejméně 12 měsíců (nezávisle na ročníku učení);
- profesní příprava může být zkrácena nejméně o rok;
- by měla být možná společné vyučování ve škole.

Spolkový ústav odborného vzdělávání (*Bundesinstitut für Berufsbildung – BIBB*) v roce 2010 vypracoval podle výše uvedených kritérií návrh na vytváření profesních skupin, který má za úkol systematickou identifikaci společných částí založenou na výzkumu (s návaznou dokumentací). V současné době se ve výzkumném projektu BIBB blíže zkoumají společné a rozdílné části obchodních učebních oborů v podnikové ekonomice a oborů dalšího vzdělávání na základě textových analýz *pořadačů*.

Problém řazení profesí do skupin

Existují různé formy slučování profesí do skupin. Způsob v podstatě závisí na sledovaných cílech. Statistické koncepce mají u výtěžných profesí na zřeteli společné části orientované na činnost, např. profesní klasifikace Spolkové agentury práce (*Bundesagentur für Arbeit – BA*) nebo Spolkového statistického úřadu. Od toho je třeba rozlišovat uskupení, která převážně sledují politické cíle (odborného) vzdělávání. Měřítkem pro toto zařazování jsou společné části obsahu při poskytování kvalifikací, které jsou zakotveny v odpovídajících *pořadačích* (učebním řádu a rámcovém učebním plánu).

Funkci profesních skupin dokládají společné kvalifikační části během vzdělávání. Představují jejich zá-

kladní rysy a dokazují jejich užitek pro podniky i učně a školy. V rámci didakticky motivovaných zkoumání profesních struktur, která se prováděla na základě pracovních a obchodních procesů, mohou být učební obory rozděleny podle těchto vzorů kompetencí:

- Společné výrobně technické části, tj. kompetence vztahující se k procesu, které jsou převážně zaměřeny na výrobu, např. kovodělnické profese, elektro profese, dřevozpracující profese.
- Systemické společné části, které se týkají věcného systému, např. nákladní automobily, nebo ty, které vyžadují určité kompetence vztahující se k diagnostice, např. mechatronické nebo elektronické profese.
- Společné části vztahující se k zákazníkům s velkými interaktivními podíly, např. profese v prodeji či servisu.
- Společné části, které podporují obchodní procesy jiných lidí, např. profese IT, nebo se vžívají do životní situace jiných lidí, např. pečovatelské profese.

Tyto formy rozdělování profesí nejsou konečné a výlučné, protože u některých profesí se může shodovat několik výše uvedených kritérií.

Možné přednosti formálních profesních skupin

Politici činitelé ve vzdělávání nyní usilují o to, aby existující společné části obsahů profesí působily nejen fakticky (*neformálně*), nýbrž aby byly (*formálně*) zakotveny i v *pořadačích*, aby se dosáhlo transparentnosti a mohlo se podporovat stejné jednání u aktérů. Tento postup má různé přednosti.

Zlepšení šancí na trhu práce

Pro SRN mají význam hlavně zvýšené šance na trhu práce, protože zaměstnanci budou profesně flexibilnější a mobilnější, což by mohlo zmírnit riziko profesních slepých uliček. Je-li sloučení několika profesí do jedné profesní skupiny známé všem zúčastněným, dá se změna profese uvnitř profesní skupiny realizovat snadněji. Tato možnost se však plně uplatní pouze tehdy, budou-li společné části dostatečně transparentní pro zaměstnavatele i zaměstnance (a učně). Proto je nutná

dokumentace. Další předností je snadnější zohledňování, popř. započítávání společných kompetencí získaných v předchozí profesi. To pravděpodobně povede ke zkrácení doby a nákladů na zpracování v podniku a zaměstnancům to otevře další možnosti volby profesního rozvoje a kariérní cesty, protože možnosti použití se rozhodně zvětší i ve vertikálním ohledu.

Zkrácení doby vzdělávání započítáváním prokázaných výsledků učení

Profesní skupiny za určitých předpokladů usnadňují započítávání prokázaných učebních výsledků k návaznému vzdělávání v příbuzných oborech. Učni, kteří začnou nebo ukončí vzdělávání v jednom oboru profesní skupiny, si mohou při změně učebního poměru nechat zcela nebo částečně započítat již absolvované části vzdělání ke vzdělání v příbuzném oboru, což dobu vzdělávání podstatně zkrátí. Tato možnost započítávání může být v jednotlivém případě při shodě všech zúčastněných také *neformální*.

Zda mohou být započítávány také prokázané výsledky zkoušek, je právně sporné; tato zákonná úprava je v současné době ještě otevřená.

Společná výuka v profesní škole

Společná výuka ve škole je v rámci profesních skupin snáze možná, jsou-li rámcové učební plány vypracovány tak, že učební pole sobě odpovídají. Tato možnost školního vyučování v blízkosti podniku nebo bydliště je vzhledem ke klesajícímu počtu žáků zvláště důležitá, protože to může vést opět ke zřízení okresních, zemských či spolkových odborných tříd (*Bundesfachklasse*), které připravenost podniků ke vzdělávání často negativně ovlivňuje. Přitom lze snížit náklady pro země i pro podniky. Vyučováním společných obsahů z různých profesních kontextů se může obohatit transfer praxe – teorie. Společné školní vyučování různých příbuzných oborů poskytuje také šanci nacvičit si mezioborovou spolupráci a poznat perspektivy jiných oborů. To rozšiřuje pozdější možnosti uplatnění po vzdělávání a nepřímou rozšiřuje profil povolání.

Společné podnikové a nadpodnikové vzdělávání

Velké podniky, v nichž se poskytuje vzdělávání ve více oborech jedné profesní skupiny, mohou společné obsahy vyučovat také společně. To zjednodušuje organizaci vzdělávání a vede ke snížení nákladů a zvyšování efektivity v podniku. V malých podnicích lze v některých učebních oborech organizovat společné nadpodnikové části vzdělávání. Např. formulování identických nadpodnikových plánů výcviku pro příbuzná řemesla.

Společné systémy dalšího vzdělávání

Profese jedné nebo několika profesních skupin mohou být základem společných kariérních cest. Příkladem je další vzdělávání pro průmyslové mistry v kovo nebo

tzv. *professionals* v informační technice (2002) a elektrotechnice (2009), kde se předpokládají různé přístupové profese, čímž se tvoří vertikální profesní skupina.

Překážky na cestě k realizaci

Vytváření formálních profesních skupin skrývá určitá rizika.

Problém s množstvím průsečíků

Profese jsou zpravidla přiřazovány jediné skupině. To má tu nevýhodu, že tzv. hybridní profese, které vykazují množství styčných obsahů z více oborů, jsou registrovány jen jednou. Protínání s jinými oblastmi nejsou dokumentována. Tím vznikají potíže při interpretaci a přiřazování.

Problém s akceptováním

U široce pojatých profilů povolání existuje nebezpečí, že se k podnikovým a profesním situacím při jednání bude v pořadačích přihlížet jen nedostatečně. To by mohlo vést k nižší účasti specializovaných podniků na vzdělávání, které by nedostatečně vyhovovalo potřebám specializace v rámci profesní struktury (např. umožněním odborných směrů, těžišť a volitelných kvalifikací). Navíc existuje nebezpečí, že by to mohlo negativně ovlivnit identifikaci podniku s profesí, jsou-li odpovídající profily stále širší a formulace kvalifikací stále abstraktnější. Nekonkrétní a již nejasné vyučovací obsahy vedou k nejistotám při vyučování a mohou vést i ke ztrátě kvality a odbornosti. Nadměrně vysoká hodnota společných částí determinovaných politikou profesní přípravy by mohla rozvinout kontraproduktivní účinky v hospodářství a podnikové ekonomice, protože důsledkem by mohla být nedostatečná přesnost v nabídce a poptávce.

Problém s formulacemi

Vzhledem k rozdílným formulacím pozic profilů povolání a kvalifikací vyvstává otázka, zda a jak dalece jsou vůbec spolu srovnatelné (*rovnocenné*). Při novém zařazování mají zúčastnění odborníci rozhodující vliv na jejich formulaci. Rozdílná doba a různě složená expertní grémia při novém zařazování příbuzných profesí ztěžují registrování společných částí obsahů, protože pro rovnocenné pracovní úkoly mohou být zvoleny rozdílné formulace.

Problém zprostředkování

Konkrétní problém s vyučováním nastává, když se společné obsahy z věcných třídění mají podle časových rozvrhů vyučovat v různou dobu, např. u profese A v 1. ročníku, u profese B ve 2. či 3. ročníku učení, jako je tomu např. u profesí *výrobce jídel* a *cukrář*.

Genealogický problém

Jednotlivé učební obory se specializacemi často vznikly z profesních skupin, např. chovatel dobytka v současné

době s pěti odbornými směry a šesti příbuznými profesemi jako předchůdci. K takovýmto slučováním v posledních letech dochází stále více, v budoucnu bude stále těžší provádět další integrace profesí nebo nově vytvářet profesní skupiny. Obsahové shody jako kritéria pro přiřazování musejí být v budoucnu abstraktnější, což by pravděpodobně opět negativně ovlivnilo akceptování u specializovaných podniků.

Problém modernizace

Zjišťování společných částí obsahů u příbuzných profesí probíhá na základě aktuálních učebních řádů. IKBB doporučil, aby se před každým novým zařazováním jednotlivé profese provedlo přiřazení k profesní skupině (tedy na základě „starého“ učebního řádu, který se měl teprve modernizovat). To znamená, že toto přiřazení by se muselo později přezkoumat ještě jednou. Může se stát, že nový učební řád na základě nové úpravy obsahu nepůjde přiřadit k žádné profesní skupině. Profesní skupiny představují dynamické soubory, které se v reálném profesním světě mění, což by v extrémních případech mohlo vést dokonce k jejich rozpuštění. Proto by bylo smysluplné profese jedné profesní skupiny zařazovat pokud možno současně, aby se tyto problémy vyloučily.

Strukturální problémy

U novějších strukturálních nebo zkušebních konceptů, např. v oblasti kovo nebo elektro, jsou určité části vzdělávání rozděleny do časově menších jednotek, které představují profesně charakteristické procesy. Referenční a srovnávací veličinou pro tvorbu profesních skupin jsou podle toho stejné obchodní procesy popř. podniková pole jednání a již ne profil povolání, popř. popisy kvalifikací z rámcového plánu odborné přípravy. Je otázkou, jak registrovat a synchronizovat společné části u profesí s rozdílnými vzory struktury.

Problém se zaváděním ve škole

Navzdory určení profesní skupiny v rámci učebního řádu mohou při zavádění v profesní škole nastat problémy, jak ukazuje příklad nově zařazených průmyslových elektro profesí na léta 2003–2007. Tyto profese nepochybně tvoří profesní skupinu, při společném zavádění ve škole se však v 1. ročníku objevuje rozpor mezi všeobecným požadavkem z rámcového učebního plánu Konference ministrů kultu týkajícího se *poskytování základních znalostí v šíři profesního pole v kontextu typických procesů profesního jednání přesahujícího profese a konkrétní realizací, která, podle stejného rámcového učebního plánu, také již v 1. ročníku, má přiblížit ... k profesně specifickým aspektům ... volbou vhodných příkladů a úkolů.* Pro profesní školu to znamená, že na tomto místě musí vyučování zvláštním způsobem diferencovat. Společné základní vzdělávání praktikované

do roku 2003 bylo po novém zařazení elektro profesí zrušeno a přikládal se význam poskytování profesně specifických kvalifikací. Školy musí na tuto změnu reagovat.

Problém s definováním

Vytváření profesních skupin předpokládá, že je známo, jaké kvalifikace a jak detailně se mají evidovat, které pracovní úkoly lze pokládat za stejné nebo podobné a od jakého objemu společných částí lze odůvodňovat příslušnost profese k profesní skupině. Tato ustanovení by měla být určena normativně politickým rozhodnutím před začátkem procesu zařazování jako směrnice tak, aby se předešlo problémům při interpretaci.

Výhled

Přednosti formálně „stanovených“ profesních skupin by měly být podnikům, učňům a školám prezentovány intenzivněji. K tomu je třeba, aby uvedené problémy a otevřené otázky před každým novým řazením odpovědní aktéři profesní přípravy projednali se snahou o řešení a ujasnili je nejlépe v přípravném vědeckém řízení. Otázka vytváření profesních skupin se v současné době řeší spíše pragmaticky. Z vědeckého hlediska je tento postup neuspokojivý, protože je netransparentní, nehomogenní a často závisí na náhodnostech. Od rozhodnutí IKBB se počet profesních skupin zvýšil jen nepatrně. Navrhuje se proto, aby se u příbuzných profesí zkoumaly šance na vytváření formálních profesních skupin. Tato analýza by měla probíhat v souladu všech zainteresovaných stran, podle standardizovaného postupu a na základě daných kritérií. Je třeba zkoumat, zda a jak lze vědecky platný postup spojit s pragmatickým postupem. Koncepte by mohla např. spočívat v tom, že by se před každým novým řazením učebních oborů v projektové studii povinně zkoumalo přiřazení k profesní skupině. Smysluplné by bylo všechny profese, kterých se to týká, zařazovat současně, abychom se vyhnuli výše uvedeným překážkám. Další možnost spočívá v tom, že by mezioborová grémia nechala u možných spojení v daném profesním poli provést analýzu a určení. Tím by zanikla myšlenka zřízení tzv. odborné komise.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Termín pořadač zde používáme jako překlad německého *Ordnungsmittel*, doslova řadící prostředek.

Pramen:

Grunwald, Jorg-Günther. Die Problematik einer systematischen Gestaltung von Berufsgruppen. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2012, Nr. 4., S. 24-27.

Profesní příprava ve Švýcarsku

Srovnávací studie OECD v oblasti profesní přípravy vyzdvihují švýcarský systém jako vzor. Článek podrobně popisuje, jaké změny byly ve švýcarském odborném vzdělávání v posledním desetiletí provedeny. Díky těmto změnám se švýcarská profesní příprava po krizi učebních míst v 90. letech vrátila k historicky nejvyšším stavům v počtu učebních míst. Příčiny úspěchu jsou: centrální model řízení blízký zaměstnavatelům, reformy ve školství a hospodárnost z pohledu učebních podniků.

Centrální řízení – decentrální provádění

Profesní příprava je jedinou součástí švýcarského vzdělávání, která je řízena jednotně prostřednictvím spolku (*Bund*). Zároveň je v ní institucionalizován přímý vliv sociálních partnerů a je tradičně nejsilnější. Obojí má své důvody v hledání pokud možno optimálního přizpůsobení profesní přípravy potřebám trhu práce. Národní řízení prostřednictvím spolku zaručuje vysokou standardizaci ukončování studia, což je vzhledem ke geografické, podnikové a oborové mobilitě žáků (*Lernende*) předností. Národní řešení ve velmi heterogenní vzdělávací oblasti (s přibližně 250 profesemi) zaručují také efektivitu při vypracovávání a uskutečňování nařízení týkajících se vzdělávání, zkoušek a akreditací. Vliv sociálních partnerů zaručuje, že obsahy učiva a učební metody jsou uváděny v soulad s potřebami trhu práce, a tím je vzdělání absolventů přijatelné pro všechny druhy zaměstnavatelů. Míra vlivu sociálních partnerů na relevanci podnikové profesní přípravy ve srovnání s profesní přípravou v celodenní škole je znatelná.

Vedle strategického řízení profesní přípravy spolkem mají i kantony důležitou úlohu ve školství a v profesní přípravě. Kantony profesní přípravu realizují a přebírají přibližně čtyři pětiny veřejných výdajů. Regionální realizace profesní přípravy umožňuje optimalizaci sladování profesní přípravy s předávající devítiletou národní školou (*Volkschule*) a s ostatními možnostmi volby vzdělávání na sekundárním stupni II.

Včasná volba – nicméně dobrá volba

Při duálním učení závisí možnost volby na potřebách hospodářské sféry a tomu odpovídající nabídce učebních míst. Mohlo by se zdát, že duální forma vzdělávání se svou závislostí na nabídce vzdělávání ze strany hospodářské sféry vede k příliš časnému omezení možností rozvoje mladých lidí. Barometr Spolkového úřadu pro odborné vzdělávání a technologii (*Bundesamt für Berufsbildung und Technologie* – BBT) každoročně analyzuje spokojenost nových učňů s učebním místem.

Na první pohled při měřeních v posledních letech udivuje, že spokojenost s učebním místem je nezávisle na konjunkturální situaci a kvantitativní nabídce učebních míst více méně stabilní. Přibližně 70 % budou-

cích učňů označuje učební místo za vyhovující, kolem 5 % získalo vyhovující učební místo napodruhé a pouhých 15 % označuje učení jako druhou volbu, tzn., že by dali přednost všeobecnému vzdělávání nebo vzdělávání v celodenní škole, např. gymnáziu nebo odborné střední škole (*Fachmittelschule*). Tato spokojenost vystavuje duální profesní přípravě dobré vysvědčení.

Úspěšný model „profesní maturita“

Profesní maturita (*Berufsmaturität*) je úspěšný model, který přispívá k tomu, že odborné základní vzdělání u absolventů škol získává na atraktivitě. V současné době ukončuje ročně učení víc než 50 000 absolventů konfедераčním vysvědčením způsobilosti (*Eidgenössisches Fähigkeitszeugnis*) a přibližně 10 000 vysvědčením o profesní maturitě, což odpovídá 38 % všech maturitních vysvědčení. Profesní maturita se od gymnaziální liší. Gymnaziální maturita poskytuje přístup na univerzitu bez zkoušek a výdajů, profesní maturita plní tento účel u odborných vysokých škol (*Fachhochschulen*). Podstatný rozdíl mezi profesní a gymnaziální maturitou spočívá v rozdílných profilech, které plní různé funkce. U gymnaziální maturity dávají jednotlivé profily maturantům možnost absolvovat maturity podle svých sklonů a preferencí, různé druhy profesní maturity plní jinou funkci. Vycházejí z učebního oboru, tzn., že druh profesní maturity se většinou nedá volit, nýbrž vyplývá ze zvoleného učebního oboru. Jsou také přizpůsobeny studijnímu oboru na vysoké odborné škole, který následně pokračuje ve zvolené profesi.

Tato konstrukce profesní maturity (která se odráží v kurikulu profilu) má nepopíratelnou přednost v tom, že důležité předchozí znalosti relevantní pro odborné studium na vysokých školách byly již získány přípravou na profesní maturitu. Profesní maturanti jsou však ve srovnání s maturanty z gymnázií poněkud omezení při volbě oboru v terciárním vzdělávání. Zvažování předností a nedostatků není lehké a závisí na stanovení cíle, který se profesní maturitou sleduje. Profesní maturita je v současné době nejhodnější pro ty, kdo pokračují ve studiu na odborných vysokých školách v oborech technika a IT, ekonomika a služby. V těchto hlavních studijních oblastech pro profesní maturanty na odbor-

ných vysokých školách studuje přibližně 90 % studujících s profesní maturitou s příbuzným profilem.

Atestované učení pro mladé lidi se slabými výsledky ve škole

Dvouleté atestované učení nahradilo dřívější zaučení a částečně také dvouleté učení. Nahrazení zaučení má především zaručit návaznost ve vzdělávání. Absolventi atestovaného učení obdrží nejen diplom, nýbrž mohou přestoupit do zkrácené tříleté nebo čtyřleté profesní přípravy, a tak si zachovat všechny šance na pokračování ve vzdělávací dráze. Atestované učení bylo nejdříve zavedeno v desítkách profesí a je velmi nerovnoměrně rozšířeno. Avšak z potřeby této formy vzdělávání lze vycházet. Již ve čtvrtém roce (2008) po zavedení podíl učňů ve všech učebních oborech činil 3,5 %, tj. nejvyšší stav, jakého zaučení kdy předtím dosáhlo, a 6,1 % nově uzavřených učebních smluv v roce 2008 bylo již atestované učení.

Pro mladé lidi, kteří jsou schopni absolvovat tři nebo čtyřletou profesní přípravu, nemá smysl vstupovat do atestovaného učení. Může však být užitečné začít s atestovaným učením, když mladí lidé nemohou najít vůbec žádné učební místo, nebo by rizika předčasného ukončení tří nebo čtyřletého učení byla příliš vysoká.

Celkově se efektivita a účinnost atestovaného učení vzhledem ke krátké době fungování nedá s konečnou platností posoudit. Částečná hodnocení však ukazují menší počet zrušených učebních smluv než u tří a čtyřletých oborů a skutečnost, že pětina až čtvrtina učňů bezprostředně po atestu přestoupila do zkrácené profesní přípravy.

Produktivní učeň ...

U profesní přípravy je porovnání profesních dovedností učňů s dovednostmi již vyučených odborných sil zřejmou mírou pro posuzování efektivitu vzdělávání. Dosažení cílů profesní přípravy se měří a hodnotí závěrečnou učňovskou zkouškou, také je však možné dotazovat se mistrů odborné výchovy na jejich subjektivní hodnocení výsledků učňů. Učeň dosáhne v posledním roce učení profesní výkonnosti, která odpovídá přibližně třem čtvrtinám výkonnosti vyučených odborných sil, a to nezávisle na délce zvoleného učebního oboru. To také znamená, že rozhodnutí, zda učení trvá nyní dva, tři nebo čtyři roky, bylo pro průměr učebních oborů správné, protože učení trvá tak dlouho, jak je třeba pro osvojení požadovaných kompetencí.

... a rychlý užitek u učebních podniků

Podniková profesní příprava, v níž podniky přebírají velkou část investic do vzdělávání, je pro podniky zajímavá jen v případě, že náklady na vzdělávání jsou vyváženy zisky. Zisky přinášejí učni svou prací v pod-

niku v průběhu učení nebo po učení. Švýcarsko má dosti deregulovaný trh práce, a proto je pro většinu firem a zvláště pro malé a střední podniky velmi důležité, že se náklady na vzdělávání mohou kompenzovat ekvivalentním užitekem již během učení. To povzbuzuje nárůst učebních míst, protože angažovanost ve vzdělávání se kladně projeví v podnikové ekonomice. Regulace, které umožňují vysokou účinnost nákladů v podnikové části profesní přípravy, jsou podle toho pro velký počet učebních míst pozitivní a zároveň nesmějí být v protikladu ke kvalitě vzdělávání. Ve Švýcarsku mohou být přibližně dvě třetiny učebních poměrů uzavřeny z pohledu podniků s čistým užitekem, tzn., že u třetiny učebních poměrů jsou učební podniky odkázány na užitek po vyučení. Zda se učební poměr vyplácí již během učení nebo ne, závisí na různých podnikových faktorech, ale především na učebním oboru. „Nejdražší“ učební obory se nacházejí u čtyřletých učebních poměrů v technicky náročných profesích v průmyslu (např. *Polymechaniker*) nebo ve službách (informatik), kde firmy během učení poskytují velkou část know-how specifického pro podnik a produkty. Tím firmy získají odborníky, které by na trhu práce nenašly. Nepokryté náklady na vzdělávání během učení se amortizují po vyučení uspořené náklady na získávání a zpracování.

Přednosti užitku oproti německým učebním podnikům

Vedle podnikových faktorů a charakteristických znaků učebních oborů existují také státní regulace a regulace sociálních parterů, které mají vliv na efektivitu nákladů ve vzdělávání, což jasně ukazuje srovnání mezi Německem a Švýcarskem. Německé podniky vzdělávají v průměru s čistými náklady, zatímco švýcarské podniky v průměru dosahují čistého užitku již během vzdělávání. Zkoumáme-li faktory, které tento užitek vysvětlují, narazíme na tři, které tento rozdíl vysvětlují:

- relativní mzdy učňů, tj. rozdíly ve mzdách mezi učni a odbornými pracovními silami,
- doba přítomnosti nebo nepřítomnosti v podniku,
- pracovní nasazení v podniku.

Švýcarští učni se od německých liší tím, že dostávají stejnou mzdu, ta je však v poměru ke mzdám odborných pracovníků nižší; tím že tráví delší dobu v podniku (o něco méně dní v profesní škole, prázdnin a nemocenské) a hlavně tím, že v podniku častěji vykonávají náročné činnosti, zatímco němečtí učni „absolvuji výcvik“. V roce 2000, pro který lze toto porovnání provést, měl nepříznivější poměr nákladů-užitku německých podniků ve vzdělávání učňů zřejmě ještě málo účinků na poptávku po učních, protože silná regulace

německého trhu práce firmám často umožnila dosahovat zisků ještě po vyučení. Omezení mobility zákonné povahy nebo na základě dohod mezi sociálními partnery na německém trhu práce ztěžují učňům možnost změnit po vyučení zaměstnavatele, takže zaměstnavatelé poskytující vzdělávání mohou při mzdách, které jsou lehce pod úrovní produktivity zaměstnanců, ještě dosáhnout zisku na vlastním vzdělávání. Ve Švýcarsku simulační výpočty ukazují, že podniky, které by očekávaly takový poměr nákladů-užitku, by se asi z největší části zodpovědnosti za vzdělávání vzdaly.

Dobrá konjunkturální odolnost – ale demografické výzvy

Vcelku dobré přizpůsobování duální profesní přípravy hospodářské situaci má ve špatných časech význam pro konjunkturu. Vliv cyklických pohybů v ekonomice na připravenost ke vzdělávání bude tím menší, čím nižší jsou čisté náklady na průměrné vzdělávání. Empirické analýzy nových učebních poměrů za posledních dvacet let ukazují, že nárůst počtu nezaměstnaných ve Švýcarsku o jedno procento zredukovalo počet nových učebních míst pouze o 0,6 %. Švýcarský trh učebních míst

se začátkem 90. let a začátkem tohoto desetiletí ocitl v situaci, kdy se fáze slabé konjunktury setkala se stoupajícími čísly absolventů škol, což vedlo k tomu, že mezera v učebních místech byla mnohem větší, než by tomu bylo při konstantním počtu žáků. Od nové dekády je však profesní příprava konfrontována s jinou výzvou, s demograficky podmíněným poklesem uchazečů. V takové situaci minulost ukázala, že si všeobecně vzdělávací školy dokáží mnohem snadněji udržet stavy svých žáků než profesní příprava, což bude demografický tlak na profesní přípravu dále posilovat. Velkou otázkou pro švýcarskou profesní přípravu v těchto letech proto bude, zda se svými nabídkami a vzdělávacími a kariérními volbami v očích mladých lidí a jejich rodičů obtočí v boji o talenty se všeobecně vzdělávacími školami.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Wolter, Stefan C. Die Berufsbildung in der Schweiz – vital wie nie zuvor. Wirtschaft und Beruf, 2012, Nr.1-2, S. 54-59.

Přistěhovalci v německém hospodářství

Analýza německého přistěhovačského systému vzhledem k potřebě odborných sil. Studie Ústavu pro výzkum středního stavu (Institut für Mittelstandsforschung – IfM).

V reakci na hrozící nedostatek odborných sil kladou politici důraz mj. na zvýšené přistěhovalectví vysoce kvalifikovaných lidí ze třetích států. Od roku 2005 se postupně prováděly změny v přistěhovačském právu. Až do roku 2009 tyto úpravy žádné podstatné zisky v přistěhovačství Německu nepřinesly, od té doby je však obrat v trendu znatelný. Přistěhovačství odborných sil z třetích států v roce 2010 představovalo téměř 30 000 osob. Kromě lidí vysoce kvalifikovaných jsou to odborné síly střední kvalifikace. Cílem studie zveřejněné Ústavem pro výzkum středního stavu v srpnu 2012 je revize současného německého systému přistěhovačství s právními rámcovými podmínkami a rámcovými podmínkami týkajícími se techniky řízení. Provádí se analýza toho, zda a jak se dá změnou těchto rámcových podmínek pro přistěhovačství a získání zaměstnání zvýšit příliv kvalifikovaných odborných sil ze zahraničí.

Studie zkoumá migrační proudy z Německa a do Německa a ukazuje, jak postupují jiné země, aby zintenzívněly příliv odborných sil. Velký význam při reformě přistěhovačského práva se přikládá zavedení *Blue-Card-EU*, z níž mohou mít kromě velkých podni-

ků užitek i technologicky intenzivní malé a střední podniky (MSP). Tím, že odpadá prioritní zkouška pro odborné síly s vysokoškolským diplomem získaným v Německu nebo zde uznávaným, může vstup proběhnout méně byrokraticky, a tudíž rychleji. Ostatní MSP budou však výhledově profitovat pouze ve velmi malé míře. Spíše zaměstnávají odborné síly se střední kvalifikací, které stále podléhají prioritní zkoušce. Z pohledu MSP by bylo žádoucí rozšíření *Blue-Card-EU* na vybrané odborné síly se středním profesním absolutoriem, po kterých je na trhu práce velká poptávka.

Pro dodatečné uvolnění v právu na pobyt existuje dle názoru výzkumného týmu ještě malý prostor. Přechod od řídicího systému vztahujícího se primárně k poptávce k systému orientovanému na nabídku by byl možný, znamenalo by to však zásadní změnu v politice směrem k otevřenému systému přílivu odborných sil.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Analyse des deutschen Zuwanderungssystems im Hinblick auf den Fachkräftebedarf. BWPplus, 5/2012, S. 2.

Co nového v časopisech

Formation Emploi	
<p>OLYMPIO, Noémie et GERMAIN, Valérie. Parcours scolaires en France et espace d'opportunités : une analyse à l'aune de la théorie des capacités de Sen. [Vzdělávací cesty ve Francii a prostor pro příležitosti: analýza ve světle Senovy teorie schopností.] Formation Emploi, No. 41 (2012), p. 13-33, 1 tab., lit. 23.</p> <p>Množství studií zkoumalo vliv sociálně-kulturního prostředí na vzdělávací cesty. Článek analyzuje způsob, jakým různé sociální faktory, které se mohou kumulovat, vedou u některých lidí k rozšíření polí možností a u jiných k jejich omezení. Návrh analýzy příležitostí v průběhu vzdělávání ve světle teorie schopností ekonoma Amartya Sena. Teorie aplikovaná na vzdělávání přispívá k oživení analýzy rovnosti šancí, zaměřuje-li se na reálné příležitosti žáků v průběhu vzdělávací dráhy a na omezení, s nimiž se mohou setkat. Amartya Sen – viz Zpravodaj 5/2011, s. 16 a Zpravodaj 11/2007, s. 14, kde chyba v překladu z francouzštiny z něj udělala ekonomku.</p>	<p>TRANCART, Daniele. Quel impact des ségrégations socio-spatiales sur la réussite scolaire au collège ? [Jaký vliv má sociálně prostorová segregace na školní úspěšnost v collège?] Formation Emploi, No. 120 (2012), p. 35-55, 5 tab., 3 obr., lit. 21.</p> <p>Studie o prostorovém rozložení populace ukazují zesílení sociální a školní segregace, která se projevuje rostoucí koncentrací chudoby v některých odlehklých oblastech nebo enklávách. Kvantitativní práce dovolující měřit sociálně-prostorovou segregaci jsou dosti vzácné, neboť tento problém vyvolává nutnost vytvořit soubor příznaků a vhodných metod. Úkolem článku je představit některé používané metody a příznaky v měření sociálně prostorové segregace a ukázat spojení mezi sociální segregací, konkurencí mezi školami a slabým školním výkonem v <i>collège</i> (ISCED 2).</p>
	Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis
<p>HADJ, Laure, LAGADEC, Gaël, LAVIGNE, Gérard et RIS, Catherine. Vingt ans de politiques de rééquilibrage en Nouvelle-Calédonie : démocratisation de l'école mais persistance des inégalités ethniques. [20 let politiky znovunastolení rovnováhy na Nové Kaledonii.] Formation Emploi, No. 120 (2012), p. 101-125, 4 grafy, 1 obr., 2 tab., lit. 40.</p> <p>Podle 4 posledních sčítání lidu (1989, 1996, 2004, 2009) se úroveň kvalifikace kaledonské populace zvyšuje. Etnické nerovnosti ve škole však přetrvávají a zdůrazňují se dva extrémy: mezi lidmi bez diplomu a s diplomem z odborného vzdělávání převažují Kanakové, zatímco mezi absolventy vysokých škol se Kanakové nevyskytují. Tyto nerovnosti se objevují již od základní školy (CE2) a mohou se v průběhu života zvětšovat. Politická opatření usilují o snižování rozdílu mezi domorodci a nedomorodci. V letech 1989–2009 opravdu došlo k snížení těchto rozdílů. To znamená, že zmasovění přístupu k diplomům může být doprovázeno kvalitativní demokratizací školy na Nové Kaledonii.</p>	<p>BOHLINGER, Sandra. Eine Landkarte der Qualifikationsrahmen und eine kurze Geschichte ihrer globalen Entwicklung. [Mapa rámců kvalifikací a stručná historie jejich globálního vývoje.] BWP, Jg. 42, Nr. 2 (2013), S. 38-41, 1 tab., lit. 11.</p> <p>Německý rámec kvalifikací (DQR) vztahující se k Evropskému rámci kvalifikací (EQF), který byl přijat v roce 2008, byl navržen v Německu a přijat začátkem roku 2012 vrcholnými zástupci spolkové vlády, zemských vlád a sociálních partnerů. Tento článek se však zabývá globálním vytvářením rámců kvalifikací a tím, jak a proč jsou vyvíjeny. Ukazuje se, že jsou vytvářeny celosvětově jako odpověď na základní potřebu reformy na trhu práce a ve školství. Problémy, překážky a konstrukční formy rámců kvalifikací v jiných zemích nabízejí množství zkušeností, které evropské země mohou využít při budování svých rámců kvalifikací. Rámce kvalifikací jednotlivých zemí, jsou seřazeny podle počtu úrovní, od pěti (Bahrajn, Thajsko, Tobago, Trinidad) po dvanáct úrovní (Skotsko).</p>
<p>BRACKMANN, Hans-Jürgen. Hochschulen im Wettbewerb – Qualitätsentwicklung als wesentliches Element der Akkreditierung. [Vysoké školy v konkurenci – rozvoj kvality jako podstatný prvek akreditace.] BWP, Jg. 42, Nr. 2 (2013), S. 11-14, 1 obr., lit. 6.</p> <p>Boloňská deklarace z roku 1999 vytvořila nový evropský prostor vysokoškolského vzdělávání s cílem zajistit transparentnost a srovnatelnost studia pomocí systému zajišťování kvality. Článek popisuje německý akreditační systém a představuje pravidla a směrnice, jimiž se řídí akreditační rada (<i>Akkreditierungsrat</i>). Zabývá se mírou, do níž systém akreditace studia v Německu přispívá k zajišťování a rozvoji kvality ve vysokoškolské sféře, a tím také k převzetí konkurenčního principu Boloňského procesu.</p>	<p>PANT, Hans Anand und STANAT, Petra. Qualitätssicherung durch kompetenzorientierte Bildungsstandards im allgemeinbildenden Schulsystem. [Zajišťování kvality prostřednictvím standardů vzdělání ve všeobecně vzdělávacím školském systému.] BWP, Jg. 42, Nr. 2 (2013), S. 6-10, 2 tab., 1 obr., lit. 11.</p> <p>Stálá konference ministrů kultury (<i>Kultusministerkonferenz</i> – KMK) přijala dohody o standardech vzdělání pro ukončování <i>prostřední</i> školy (ISCED 2) v roce 2003. Důvodem byly překvapivě špatné výsledky žáků v mezinárodním srovnávání. Úkolem tohoto reformního kroku je doplnit orientaci na vstup a proces v <i>prostřední</i> škole o monitorování kvality ve všeobecně vzdělávacích školách. Koncept kompetencí, který je základem pro standardy vzdělání, a jeho souvislost se zajišťováním kvality školního vzdělávání v praxi. Požadavky na zavádění kurikul orientovaných na kompetence.</p>

Nové knihy v knihovně

HORÁKOVÁ, Iveta, STEJSKALOVÁ, Dita, ŠKAPOVÁ, Hana.

Strategie firemní komunikace. 2., rozšíř. vyd.

Praha : Management Press, 2008. 254 s.

ISBN 978-80-7261-178-2

Sg. 6658

Zaměstnanci musí mít informace o aktivitách podniku a jasnou představu o tom, kam směřuje. Nejde pouze o obchodní cíle, důležité je také vědět, jaké projekty nebo programy firma podporuje, co sponzoruje, jaký je vliv její činnosti na životní prostředí a zda se jej snaží minimalizovat... To vše pomáhá vytvářet pocit soundléžitosti a hrdosti na to, že jsou součástí právě této firmy (nebo také ne).

ŠKVÁRA, Miroslav.

Finanční gramotnost. 1. vyd. Praha : České vysoké učení technické, 2011. 219 s. ISBN 978-80-904823-0-2 Sg. 6671

Obvyklá cena. Cena, která by byla dosažena při prodeji oceňované nebo porovnatelné nemovitosti (z hlediska velikosti, stavu, polohy, vybavení atd.) v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, kromě vlivu mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího a vlivu zvláštní obliby.

BARROW, John D.

Sto důležitých věcí, které nevíte (a ani nevíte, že je nevíte) : matematika všedního dne. 1. vyd. Praha : Dokořán, 2013. 301 s. Název originálu: *100 Essential Things You Didn't Know You Didn't Know.* ISBN 978-80-7363-348-6 Sg. 6677

V souvislosti s opilcovou procházkou vystává zajímavá otázka – jak daleko se opilec po S krocích vzdálí od výchozího bodu své cesty. Víme, že strážlivý chodec potřebuje S metrových kroků, aby ušel rovnou cestou S metrů, ale aby se tamtéž dostal opilec, bude to v průměru S² kroků. A tak na vzdálenost, na kterou nám stačí 100 strážlivých kroků, jich náhodně se pohybující opilec spotřebuje celých 10 000. ... Model sekvence kroků v náhodných směrech se hodí i na popis šíření molekul (difuzi) určité látky z jednoho místa na druhé, pokud tyto molekuly mají vyšší teplotu než okolní prostředí, a proto se v průměru pohybují rychleji. Při svém pohybu se náhodně odrážejí od okolních molekul a šíří se od původního zdroje jako vrávorající opilec. ... nemůžeme čekat, že po otočení ventilu topení se na druhé straně místnosti hned oteplí. Molekuly o vyšší energii (tedy ty teplejší) opile klíčují napříč místností, to jen zvuk bublání v trubkách k vám dorazí prakticky hned.

KLIMEŠOVÁ, Magdaléna.

Korupce v ČR : metodická příručka pro pedagogy středních škol. Praha : Respekt institut, 2012. 42 s. Sg. 6672

Whistleblowing. Pro stíhání i předcházení korupce je důležitá tzv. podpora oznamovatelů korupce. Pojem vychází z anglického „whistleblower“, tedy „ten, který píská na píšťalku“ jako fotbalový rozhodčí, když vidí na hřišti faul. Whistleblower či oznamovatel je tedy „bývalý nebo stávající zaměstnanec, který je na svém pracovišti svědkem závažných nelegitímních, neetických nebo nezákonných praktik, prováděných se souhlasem nadřízených, a informuje o nich osoby nebo instituce, které mohou sjednat nápravu“.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ.

Výroční zpráva 2012 : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2013. 95 s. Sg. 6673

Činnost Státního těsnopisného ústavu ... Široké veřejnosti nabízí kurzy psaní desetiprstovou hmatovou metodou a kurzy obchodní korespondence a zajišťuje znalecké posudky z těsnopisu. ... Vydává časopis Rozhledy s metodickými materiály pro výuku písemné a elektronické komunikace. STÚ je členem Mezinárodní federace pro zpracování informací INTERSTENO.

JANÍK, Tomáš.

Znalost jako klíčová kategorie učitelského vzdělávání.

Brno : Paido, 2005. 171 s. (Pedagogický výzkum v teorii a praxi; Sv. 2) ISBN 80-7315-080-8 Sg. 6674

Implicitní znalosti jsou „tichou komponentou jednání“, tzn. doprovázejí či vedou naše jednání. Jsou tedy předpokladem úspěšného jednání stejně jako zdrojem neúspěchu.

Znovuobjevené knihy

KLEMENTA, Josef.

Somatometrie nohy : frekvence některých ortopedických vad z hlediska praktického využití v lékařství, školství a ergonomii. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 228 s. (Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Paedagogica : Series monographica; Sv. VIII) Sg. 3645 B

Na obuvi je také důležitý můstek, tj. část spodku obuvi pod klenbou. V obuvnické řeči se mluvívá o klenku. Má být vždy pevně vyztužen. K vyztužení se používá pružných per zapracovaných do obuvi. V tomto místě může obuv přinést noze značnou podporu, hlavně v povoláních, která vyžadují dlouhé stání na rovné, tvrdé podložce.

KAZELLEOVÁ, Jitka.

Austriacismy : výběr nejčastějších specifických výrazů rakouské němčiny. Brno : Krajský pedagogický ústav, 1988. 143 s. Sg. 3739 B

das Kakanien = poměrně známý a rozšířený víceméně ironický a uměle konstruovaný výraz, který má racionálně vyjádřit specifičnost c.k. Rakouska (viz heslo „k.k.“). Vytvořil ho a užíval již ve svých prvních dílech rakouský spisovatel Robert Musil. Zejména v literárních kruzích je tento výraz i jeho adjektivní tvar „kakanisch“ poměrně často frekventován.

ČERNÁ, Marie Ludmila.

Stručné dějiny knihtisku. 1. vyd. Praha : Šolc a Šimáček, 1948. 224 s. (Objevy dneška ; Sv. 1) Sg. 4030 B

Je dosti s podivem, že teprve po těchto tisících plzeňských se objevuje tiskárna v Praze. Do roku 1500 objevují se v Praze tři tiskárny, což jistě souvisí s tím, že v Praze byla půda knihtisku příznivá. Nemáme však zpráv, odkud a kdy se dostal knihtisk do Prahy, kde byl v té době cílý ruch literární a vědecký.

Zajímavé internetové adresy

Ikaros – elektronický časopis o informační společnosti

Kromě jiných zajímavých článků je v dubnovém čísle článek o neformálním vzdělávání v knihovnách, který mimo jiné obsahuje definici formálního, neformálního a informálního vzdělávání.

<http://www.ikaros.cz/kniznica-ako-baza-neformalnebo-vzdelavania>

Irské město Drogheda

Město, o kterém se píše v editorialech tohoto čísla, určitě stojí za prohlídku, i když zatím jen virtuální. Obrázek ukazuje jednu ze středověkých památek – brány starého opatství. 48stránková brožura seznamuje i s jinými pamětihodnostmi a též se současností města ležícího na řece Boyne.

<http://www.drogheda.ie/assets/files/visitor-guide/Drogheda%20Visitor%20Guide%20v4.pdf>

Ústav pro výzkum středního stavu v Německu

V článku o přistěhovačské politice na straně 11 je zmínka o tomto ústavu, který byl založen v roce 1957 z iniciativy ekonoma a spolkového kancléře Ludwiga Erharda. Na stránkách se můžete blíže seznámit s posláním ústavu, s jeho výzkumným programem, bohatou publikační činností a statistikami. <http://www.ifm-bonn.org>

Unie inovací

Unie inovací, stěžejní iniciativa v rámci strategie Evropa 2020 (jak se píše i česky ve zprávě o jejím stavu), je integrovanou inovační strategií postavenou na 34 konkrétních závazcích. Protože vychází z široké koncepce inovací, pokrývá soukromý, veřejný a třetí sektor a usiluje o to, aby se inovační nápady přeměnily na nové zboží a služby, které vytváří růst a pracovní místa. http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

Místopisný průvodce po České republice

Průvodce se může hodit při plánování prázdninových výletů. Znak obce Hodslavice jsme vybrali proto, že zlatý jelen na něm skáče přes rozevřenou knihu! Další podrobnosti o této obci a mnohých jiných malých i velkých obcích v České republice, najdete na stránkách místopisného průvodce. Dole na stránce je odkaz na společnost *Ekokom*, která se zabývá sběrem a recyklací obalových odpadů, což je pro vzhled obcí a jejich okolí hodně důležité.

<http://www.mistopisy.cz> <http://www.ekokom.cz/>

Places	Monday	Tuesday	Wednesday	Shortcuts
Brno	17°	14°	17°	Hour by hour Long term
Olomouc	17°	15°	16°	Hour by hour Long term
Ostrava	18°	15°	18°	Hour by hour Long term
Pišeň	16°	15°	14°	Hour by hour Long term
Prague	18°	16°	17°	Hour by hour Long term

Počasí doma i ve světě

Předpovědi počasí pro Českou republiku můžete hledat i na norském serveru. Mohou tam snáze pozorovat ledovce, které údajně počasí hodně ovlivňují. Pravdivost předpovědí na 20. až 22. 5. si můžete sami ověřit, pokud budete číst Zpravodaj včas, nebo máte dobrou paměť. http://www.yr.no/placel/Czech_Republic/